

Ysgol Glanrafon

Polisi Gwrth-fwlio

Cymeradwywyd gan y Corff Llywodraethol ar	6.12.23
Adolygwyd	Rhagfyr 2024
Arwyddwyd gan y cadeirydd	
(Enw mewn llythrennau Bras)	

Ysgol Glanrafon Polisi Gwrth-fwlio

Datganiad gweledigaeth

Cyflawni'r safonau uchaf posibl, mewn ysgol weithgar, gofalgar, hapus a Chymreig, lle dangosir parch at ddisgyblion a phobl, gan roi cyfle teg iddynt ddatblygu i'w llawn botensial. Mae Ysgol Glanrafon wedi ymrwymo i greu a chynnal amgylchedd diogel, cadarnhaol a chynhwysol ar gyfer yr holl ddisgyblion, staff, rhieni/gofalwyr ac ymwelwyr. Credwn fod gan bob disgybl, staff, rhiant/gofalwr ac ymwelydd yr hawl i gael eu hamddiffyn rhag bwlio ac chamdrin.

I bwy mae'r polisi yn berthnasol

Datblygwyd y polisi hwn ac mae'n cael ei adolygu a'i fonitro drwy ymgynghori â chymuned gyfan yr ysgol sy'n cynnwys staff, cyngor ysgol a llywodraethwyr. Aelodau o gymuned yr ysgol yw:

- Disgyblion
- Athrawon (athrawon parhaol a chyflenwi, ac athrawon arbenigol e.e. ar gyfer cerddoriaeth, dawns a drama)
- Cynorthwylwyr Addysgu
- Staff y Swyddfa
- Goruchwylwyr Maes Chwarae
- Staff y gegin
- Gofalwyr
- Rhieni/gofalwyr
- Llywodraethwyr Ysgol

Nodau ac Amcanion

Nod y polisi hwn yw sicrhau bod pawb sy'n gysylltiedig â'r ysgol yn cael eu hamddiffyn rhag ymddygiad bwlio.

Nod parhaus a hirdymor y polisi yw lleihau nifer y disgyblion sy'n profi bwlio drwy gynyddu ymwybyddiaeth o'r ymddygiad hwn, ei achosion a'i ganlyniadau yn y disgyblion, staff, rhieni/gofalwyr ac ymwelwyr sy'n rhan o gymuned yr ysgol, a helpu disgyblion i ddod o hyd i gyfres o atebion i'r broblem o fwlio a'u rhoi ar waith. Nod y polisi hefyd yw sicrhau y delir ag achosion unigol o fwlio yn gyson ac mewn modd adeiladol a theg pan fyddant yn digwydd. Mae gweithdrefnau ar gyfer delio â bwlio wedi'u nodi'n glir fel bod pob aelod o gymuned yr ysgol yn gwybod beth y gallant ei ddisgwyl gan yr ysgol a'r hyn y mae'r ysgol yn ei ddisgwyl ganddynt, o ran bwlio.

Bydd y polisi hwn yn ein helpu i:

- darparu amgylchedd dysgu heb unrhyw fygythiad neu ofn.

2. lleihau a dileu achosion lle bo hynny'n bosibl lle y gwneir i ddisgyblion deimlo'n ofnus, wedi'u heithrio neu'n anhapus.
3. sefydlu ffordd o ddelio â bwlio ac o ddarparu cefnogaeth i ddisgyblion sydd wedi cael eu bwlio
4. sicrhau bod yr holl ddisgyblion a staff yn ymwybodol o'r polisi hwn ac yn cadw ato o ddydd i ddydd
5. Cyflawni unrhyw rwymedigaethau cyfreithiol.

Beth yw bwlio?

Bwlio yw pan fydd un neu fwy o bobl yn brifo neu'n achosi niwed yn gorfforol, yn emosiynol neu'n seicolegol i berson arall, trwy wahanol gyfryngau, h.y. electronig ac anelectronig. Mae bwlio fel arfer yn digwydd dros gyfnod byr o amser, ac mae'n cynnwys cyfres o ddigwyddiadau gwahanol.

Mae gwahanol fathau o fwlio yn cynnwys:

Corfforol – taro, cicio, poeri, baglu rhywun i fyny, dwyn neu niweidio eiddo rhywun, ac ati.

Ar lafar – galw enwau, sarhau teulu person, bygythiadau o drais corfforol, lledaenu sibrydion, rhoi person i lawr yn gyson.

Emosiynol/seicolegol – ac eithrio rhywun o grŵp, bychanu.

Hiliol – sarhaus iaith/ystumiau yn seiliedig ar darddiad ethnig gwirioneddol neu ganfyddedig unigolyn neu ffydd, galw enwau, graffiti, trais hiliol cymhelliant.

Rhywiol - iaith / ystumiau sarhaus rhywiol, galw enwau, graffiti, cyswllt corfforol diangen.

Homoffobig – iaith sarhaus/ystumiau yn seiliedig ar rywioldeb gwirioneddol neu ganfyddedig unigolyn neu berson o'r teulu - galw enwau, graffiti, trais homoffobig.

Electronig – bwlio trwy neges destun, bwlio ar y rhyngrwyd (mewn ystafelloedd sgwrsio, ar fyrddau bwletin a thrwy wasanaethau negeseua gwib), gwefannau casineb.

Bwlio yw:

1. fwriadol niweidiol
2. dro ar ôl tro dros gyfnod o amser
3. Mae'n anodd i ddiodefwyr amddiffyn eu hunain yn eu herbyn.

Mae pob math o ymddygiad a restrir uchod yn annerbyniol ac ni fyddant yn cael eu goddef yn yr ysgol hon.

Nid yw pob ymddygiad niweidiol yn fwlio ond mae pob ymddygiad niweidiol yn annerbyniol.

Sut rydym yn trin bwlio yn Ysgol Glanrafon

1. Pan gaiff ei riportio bydd bwlio'n cael ei gymryd o ddifrif. Dylai disgyblion sydd wedi cael eu bwlio neu sydd wedi gweld eraill yn cael eu bwlio roi gwybod i'w hathro dosbarth neu Bennaeth. Staff i gofnodi achosion o fwlio a adroddwyd ar CPoms.

2. Pan fo bwlio o natur hiliol rhaid rhoi gwybod i'r Awdurdod Lleol am hyn gan ddefnyddio'r ffurflen Adroddiad Digwyddiad Hil.
3. Bydd pob adroddiad yn cael ei gymryd o ddifrif a bydd aelod o staff yn ei ddilyn.
4. Bydd staff yn gweithio gyda'r disgybl sy'n cael ei fwlio i'w helpu i deimlo'n ddiogel a dod o hyd i ymatebion i fwlio sy'n gweithio.
5. Bydd staff yn gweithio gyda'r disgybl sy'n bwlio i newid ymddygiad bwlio.
6. Lle bynnag y bo'n bosibl, bydd staff yn gweithio gyda rhieni/gofalwyr unrhyw ddisgybl sy'n cael ei fwlio i gefnogi ac annog y disgybl hwnnw i ddod o hyd i atebion i'r bwlio.
7. Lle bynnag y bo'n bosibl, bydd staff yn gweithio gyda rhieni/gofalwyr unrhyw ddisgybl sy'n bwlio i gefnogi ac annog y disgybl hwnnw i ddod o hyd i ddewisiadau amgen i'r ymddygiad bwlio.
8. Bydd staff yn ceisio cynnwys asiantaethau allanol perthnasol wrth gefnogi disgyblion sy'n profi bwlio neu sy'n fwlio.
1. Mae eithrio disgyblion Ysgol Glanrafon yn ddewis olaf. Os adroddir am erledigaeth, cam-drin a bygwth difrifol arbennig, neu fwlio corfforol yn erbyn unrhyw berson arall sy'n perthyn i gymuned yr ysgol, bydd yn rhaid atal y disgyblion hynny a wnaeth y bwlio o weithgareddau'r ysgol tra bydd ymchwiliad iddo a cheisir atebion. Os nad oes gan yr datrysiad neu pe bai'r bwlio mor ddifrifol y byddai'n niweidiol i weddill cymuned yr ysgol i ganiatáu i'r disgybl sydd wedi'i wahardd ddychwelyd i'r ysgol, efallai y bydd yn rhaid iddo gael ei wahardd yn barhaol, yn unol â chanllawiau'r Awdurdod Lleol.

Amserlen

Bydd pob digwyddiad yn cael ei drin cyn gynted â phosibl. Bydd yr athro dosbarth yn delio gyda'r rhan fwyaf o'r digwyddiadau er y bydd staff cymorth hefyd yn delio â digwyddiadau. Yn y rhan fwyaf o achosion, gellir delio â digwyddiadau ar unwaith neu pan fo'r plentyn wedi cael amser i brosesu'r hyn sydd wedi digwydd. Efallai y bydd rhai digwyddiadau yn cymryd mwy o amser i ddelio â nhw a bydd yr ysgol yn delio â nhw o fewn 5 diwrnod gwaith.

Sefyll i fyny i ymddygiad bwlio

Mae'r ysgol hon wedi ymrwymo i atal ymddygiad bwlio ac i wneud hyn mae angen help pawb. Dyma'r pethau y gall pob aelod o gymuned yr ysgol eu disgwyl gan yr ysgol a'r pethau a ddisgwylir gan bob aelod:

Pob disgybl

Mae pob un ohonom yn cael ein hunain mewn sefyllfaoedd bregus weithiau, e.e. pan fyddwn yn dechrau ysgol/swydd / pwnc newydd, os ydym yn cael problemau gartref, ac ati. Fel rhan o gymuned yr ysgol, mae gennych gyfrifoldeb i helpu i frwydro yn erbyn bwlio drwy gefnogi disgyblion eraill pan fyddant yn agored i niwed. Peidiwch â gangio i fyny yn erbyn disgybl arall mewn sefyllfa fregus, ceisiwch ei helpu i deimlo'n llai agored i niwed. Peidiwch ymuno â gwneud hwyl amdanynt, hyd yn oed os nad ydych yn teimlo y gallwch herio'r ymddygiad bwlio eich hun. A pheidiwch â throi llygad dall at fwlio ac erledigaeth.

Dyma beth i'w wneud os ydych chi'n gwybod bod disgybl arall yn cael ei fwlio (gallai hyn fod yn ffrind rydych chi'n ei adnabod yn dda iawn, rhywun yn un o'ch dosbarthiadau, neu'n rhywun rydych chi'n ei weld o gwmpas yr ysgol ac nad ydych chi erioed wedi siarad â nhw; a gallai'r bwlio fod yn digwydd yn yr ysgol, neu ar y ffordd i ac o'r ysgol):

Gadewch i aelod o staff wybod am y bwlio. Gallwch wneud hyn mewn sawl ffordd wahanol:

1. Ysgrifennwch y manylion am y bwlio a gadael gydag ysgrifennydd yr ysgol. Ceisiwch gynnwys pwy sy'n cael ei fwlio, sut maen nhw'n cael eu bwlio, a phryd a ble mae'r bwlio yn digwydd/digwydd; **Os gallwch chi, ysgrifennwch i lawr pwy sy'n gwneud y bwlio a hefyd eich enw.**
2. Dywedwch wrth ffrind, a all eich cyngori sut i ddweud wrth staff a'ch cefnogi i wneud hynny, neu ddweud wrthynt ar eich rhan os na allwch wneud hynny.
3. Dewch o hyd i amser tawel i siarad ag aelod o staff. Aelodau'r staff yw: athrawon, cynorthwyyr addysgu, staff swyddfa a goruchwylwyr meysydd chwarae. Gall y dosbarth fod yn amser da i fynd at athrawon. Gallwch bob amser esgus bod angen help arnoch gyda rhywfaint o waith os ydych yn poeni y gallai disgyblion eraill glywed eich bod yn gofyn i'r athro am air preifat.

Pan fyddwch yn rhoi gwybod i staff am fwlio, gallwch ddisgwyl yr hyn a ddywedwch wrth

1. yn cael eu cymryd o ddifrif ac y cymerir camau i atal ymddygiad bwlio. Os byddwch yn dewis dweud wrth aelod o staff am fwlio yn bersonol neu os byddwch yn ysgrifennu eich enw ar adroddiad bwlio ni fydd staff yn eich enwi pan fyddant yn ymchwilio i'r bwlio oni bai eu bod yn cael eu gorfodi i wneud hynny oherwydd deddfau Amddiffyn Plant, ond byddant yn rhoi gwybod i chi eu bod wedi gweithredu ar eich adroddiad.
2. Os ydych chi byth yn poeni am ddiogelwch corfforol eich hun neu ddisgybl arall (gan gynnwys os ydych chi'n ofni y gallai disgybl niweidio'i hun), **peidiwch ag oedi cyn dweud wrth aelod o** staff fel y gallant gymryd camau ar unwaith i gadw'r disgybl yn ddiogel gyda chymorth staff eraill yn yr ysgol, rhieni/gofalwyr a'r heddlu a'r gwasanaeth ambiwlans os oes angen.
3. Bydd blwch poeni yn cael ei roi mewn ardal amlwg o'r ysgol er mwyn i ddisgyblion rannu eu pryderon. Bydd gwaith penodol yn cael ei wneud mewn gweithgareddau cylch amser i fodelu sut i ddefnyddio'r blwch pryder yn enwedig mewn perthynas ag ymddygiad 'tynnu coes'.

Disgyblion sy'n cael eu bwlio

Os ydych chi'n cael eich bwlio, gallwch ddisgwyl:

1. Byddwch yn cael eich clywed a'ch cymryd o ddifrif.
2. Bydd camau'n cael eu cymryd i'ch helpu i atal y bwlio.

3. Byddwch yn rhan o'r broses o benderfynu pa gamau i'w cymryd i helpu i atal y bwlio a bydd unrhyw bryderon sydd gennych yn cael eu gwrandao a'u parchu.
4. Byddwch yn cael cyfle i siarad am y ffordd y mae'r bwlio wedi gwneud i chi deimlo a dod o hyd i strategaethau i ddelio â'r teimladau hyn ac i ddeall ac ymdopi ag ymddygiad bwlio. Mae hyn yn golygu:
 1. Bydd eich athro a'ch Pennaeth yn cael gwybod am eich sefyllfa fel y gallant eich helpu i'ch cefnogi.
 2. Byddwch yn cael cyfle i weithio gyda nhw i ddod o hyd i strategaethau i ddelio â bwlio ac i siarad am unrhyw deimladau a phryderon sydd gennych.
 3. Byddwch yn cael cyfle i siarad â staff asiantaethau eraill hefyd.
 4. Bydd eich athro yn gofyn am roi gwybod i'ch rhiant/rhieni/gofalwyr/gofalwyr beth sy'n digwydd, ac i gynnig cyfle iddynt eich helpu i'ch cefnogi hefyd.
 5. Byddwch yn cael cyfarfodydd diweddarau rheolaidd gyda'ch athro dosbarth (e.e. bob wythnos am fis, hanner tymor, neu dymor) i wneud yn siŵr bod y camau a gymerir i atal bwlio yn gweithio mewn gwirionedd a'ch bod yn hapus gyda sut mae pethau'n mynd.
 6. Os ydych chi erioed mewn ofn am eich diogelwch corfforol, bydd staff yn cymryd camau ar unwaith i'ch cadw'n ddiogel gyda chymorth eu cydweithwyr yn yr ysgol, rhieni/gofalwyr ac asiantaethau allanol fel yr heddlu a'r gwasanaeth ambiwlans os oes angen.

Disgyblion sy'n bwlio

Does dim lle o gwbl i ymddygiad bwlio yn Ysgol Glanrafon ac ni fydd yn cael ei oddef. Os ydych chi'n ymwneud â bwlio, gallwch ddisgwyl:

1. **Bydd** eich ymddygiad bwlio yn cael ei herio.
2. Byddwch yn cael eich trin yn deg.
3. Byddwch yn cael cyfle i newid eich ymddygiad a'ch annog a'ch cefnogi i wneud hynny. Mae hyn yn golygu:
 1. Bydd disgwyl i chi weithio gyda staff i edrych ar y rhesymau pam rydych wedi bod yn bwlio ac i ddod o hyd i ffyrdd eraill o ymddwyn a'u rhoi ar waith.
 2. Byddwch yn cael cyfle i weithio gyda staff asiantaethau eraill a all eich helpu i roi'r gorau i fwlio,
 3. Bydd eich athro yn rhoi gwybod i'ch rhiant/rhieni/gofalwyr beth sy'n digwydd, ac yn cynnig cyfle iddynt eich helpu i newid eich ymddygiad.
 4. Byddwch yn cael cyfarfodydd rheolaidd â staff i adolygu eich ymddygiad (e.e. bob wythnos am fis, hanner tymor, neu dymor).

Os nad ydych yn gweithio i newid eich ymddygiad yna bydd yn rhaid i staff gymryd camau mwy difrifol, e.e. eich atal o weithgareddau'r ysgol.

Ein blaenoriaeth yw gwneud yr ysgol hon yn lle diogel a chadarnhaol i holl gymuned yr ysgol. Os byddwch yn cymryd rhan mewn bwlio unrhyw berson arall sy'n perthyn i gymuned yr

ysgol, cewch eich gwahardd ar unwaith rhag dod i'r ysgol tra bydd ymchwiliad i'r ymddygiad ac mae'n ddigon posibl y cewch eich eithrio.

Staff

Gall pob aelod o staff ddisgwyl cael eu hyfforddi a'u cefnogi wrth ddelio â bwlio. Bydd disgwyl i bob aelod o'r staff:

1. hyrwyddo amgylchedd sy'n adeiladol ac yn ddiogel i bob disgybl trwy eu hymarfer addysgu a'u gweithredoedd eu hunain.
2. Dilynwch y gweithdrefnau a nodir yn y polisi hwn pan fyddant yn delio â bwlio.
3. Gweithio mewn cydweithrediad â chydweithwyr, disgyblion, rhieni/gofalwyr, staff o sefydliadau eraill yn y gymuned leol a bwrdd llywodraethwyr yr ysgol i frwydro yn erbyn bwlio.
4. sicrhau hygyrchedd i brosesau ar gyfer plant ag anableddau neu gyflyrau iechyd, er enghraifft, efelychu addasiad rhesymol sydd ganddynt yn yr ystafell ddosbarth i sicrhau eu bod yn gallu cymryd rhan mewn trafodaethau am ddigwyddiadau

Rhieni/gofalwyr

Bydd staff yn gwneud eu gorau i fynd i'r afael ag unrhyw bryderon sydd gennych am fwlio; a gofynnir i chi gydweithredu â'r ysgol i gefnogi'ch plentyn a hyrwyddo'r neges nad yw ymddygiad bwlio yn dderbyniol.

Os yw'ch plentyn yn cael ei fwlio, gallwch ddisgwyl:

1. Byddwch chi a'ch plentyn yn cael eu clywed.
2. Bydd staff yn sicrhau eich bod yn rhan o'r broses o gefnogi'ch plentyn i ddelio â'r bwlio.
3. Bydd staff yn gwneud eu gorau i fynd i'r afael ag unrhyw bryderon sydd gennych.
4. Lle bo angen, bydd yr ysgol yn eich rhoi mewn cysylltiad ag asiantaethau allanol a all helpu i'ch cefnogi chi a'ch plentyn i fynd i'r afael â'i brofiad o gael eich bwlio.

Os yw eich plentyn yn bwlio disgybl arall, gallwch ddisgwyl:

1. Byddwch chi a'ch plentyn yn cael eu clywed.
2. Bydd eich plentyn yn cael ei drin yn deg.
3. Bydd disgwyl i'ch plentyn newid ei ymddygiad bwlio a'i gefnogi a'i annog i wneud hynny gennych chi a'r staff.
4. Lle bo angen, bydd yr ysgol yn eich rhoi mewn cysylltiad ag asiantaethau allanol (e.e. Connexions) a all helpu i'ch cefnogi chi a'ch plentyn i fynd i'r afael â'i ymddygiad bwlio.

Os oes gennych unrhyw bryderon y gallai plentyn arall sy'n mynychu'r ysgol (e.e. ffrind i'ch plentyn) fod yn dioddef bwlio, peidiwch â throi llygad dall ond soniwch hyn wrth aelod o staff.